

פרק ד'

ההיערכות עקצ'ט אוכעס"ה הרשויות המקומיות

גופן הכותרת מעוצב בכתב ידה של ליבי כהן-מגורי ז"ל, אשר נרצחה בשבעה באוקטובר. ליבי הייתה מלאת שמחה ובתינה. היא רכבה על סוסים וזכתה בכמה אליפויות ארציות. בצבא שירתה כקצינת חי"ר.

@libby.cohen.meguri www.remember-libby.co.il

דוח מיוחד - פינוי אוכלוסייה וקליטתה

ההיערכות לקליטת אוכלוסייה ברשויות המקומיות

תקציר

רקע

הרשויות המקומיות ממלאות תפקיד חיוני בהיערכות העורף לאירועי חירום ולטיפול בהם. על פי "תפיסת יסוד: המענה לאירועי חירום במרחב האזרחי של מדינת ישראל" של רשות החירום הלאומית (רח"ל), הרשות המקומית היא "לבנת היסוד" לטיפול בעורף בשעת חירום בשל הקשר הישיר והקבוע עם הציבור בתחומה, והיא אחראית להמשיך לספק לו את מרבית הצרכים והשירותים החיוניים בשעת חירום, לרבות למפונים שתקלוט בתחומה. הבסיס תורתי להיערכות הרשות לשעת חירום כולל בין היתר את תיק האב להיערכות העירייה והמועצה המקומית לשעת חירום משנת 2021 (תיק האב) וכן תבנית להכנת תיק חירום רשותי משנת 2016. תיק האב מגדיר את העקרונות ואת המשימות הנדרשות להתארגנות הרשות לשעת חירום, אך כל רשות נדרשת לבצע את ההתאמות להיערכות בהתאם למאפיינים הייחודיים שלה. על פי תיק האב, במסגרת ההיערכות של הרשות המקומית לשעת חירום ונוכח האיומים שהוגדרו בעת שגרה, תקבל הרשות את תרחיש הייחוס המלחמתי מפיקוד העורף (פקע"ר) ואת תרחיש הייחוס המשקי מרח"ל. קליטת אוכלוסייה היא חלק משמעותי מהמענה אשר לו נדרשות הרשויות המקומיות בשעת חירום, ולפיכך עליהן להיערך לכך באופן יסודי בשיתוף כל הגורמים האחראים לנושא.

פינוי אוכלוסייה יכול שיעשה בשל פעולות איבה, בשל אסון טבע או מחמת כל מצב אחר המחייב פינוי מאורגן של אוכלוסייה. לפי החלטת הממשלה "מלון אורחים" משנת 2012, על משרד הפנים לאתר מתקני קליטה מקומיים (בתי ספר ומוסדות ציבור) ומתקני קליטה ארציים (פנימיות, אכסניות ומלונות) בכל רחבי הארץ המסוגלים לקלוט כ-300,000 נפש; להנחות את הרשויות המקומיות להיערך מבחינת התשתית והשירותים הבסיסיים לקליטת אוכלוסייה בהיקף של לפחות 4% ממספר תושבי הרשות המקומית; ולפקח על היערכות הרשויות המקומיות בנושא זה. אגף הרשות העליונה לפס"ח (פינוי, סעד, חללים) (אגף פס"ח) במשרד הפנים הוא הגורם שבאמצעותו המשרד מנחה, מתאם ומפקח במסגרת מערך קליטת האוכלוסייה המפונה בשעת חירום.

נְחוּנֵי מַפְתַּח

4%

ממספר תושביה - זהו שיעור המפונים שהרשות המקומית נדרשת להיערך לקליטתם על פי החלטת הממשלה "מלון אורחים" (בין אם מקרב תושביה ובין אם לאו)

כ-110%

היחס בין האוכלוסייה הצפויה להיקלט בעיר **אילת** (57,000 מפונים) לבין מספר תושבי העיר (53,151 תושבים), לפי תוכנית המענה לשעת חירום של העירייה

רק 41 מתוך 317

ממתקני האירוח ברשויות שנבדקו שקלטו מפונים בתחומיהן, היו מתקנים שהוגדרו מבעוד מועד על ידי אגף פס"ח כמתקני קליטה ארציים

0 הדרכות ותרגילים

אגף פס"ח לא יזם הדרכות לחברי סגל המתקנים הארציים ולא הפיץ לומדה ייעודית כנדרש

3 מתוך 14

מספר הרשויות המקומיות מאלו שנבדקו שלא הייתה קיימת בהן יחידת התנדבות רשותית שתוביל את מערך ההתנדבות הרשויתי שיופעל בשעת חירום, טרם מלחמת חרבות ברזל

12 מתוך 14

מספר הרשויות המקומיות מאלו שנבדקו שלא הכינו תוכנית מענה לפרט לאוכלוסייה הנקלטת במתקני הקליטה שבתחומן, או שהכינו תוכנית מענה חלקית

פעולות הביקורת

בחודשים דצמבר 2023 עד יולי 2024 בדק משרד מבקר המדינה את הפינוי והקליטה של המפונים במלחמת חרבות ברזל. הביקורת נעשתה ב-13 רשויות מקומיות מפונות וכן ב-14 רשויות שקלטו בתחומיהן מפונים: העיריות **אילת, הרצלייה, חיפה, טבריה, ירושלים, נוף הגליל, נתניה, רמת גן, תל אביב-יפו**; המועצה המקומית **זיכרון יעקב**; והמועצות האזוריות **חוף הכרמל, מטה יהודה, עמק הירדן ותמר** (הרשויות הקולטות שנבדקו או הרשויות שנבדקו). פרק זה עוסק בהיערכות לקליטת אוכלוסייה ברשויות המקומיות האמורות. בדיקות השלמה נעשו ברשות החירום הלאומית שבמשרד הביטחון, בפיקוד העורף, במשרד הפנים, במשרד החינוך ובמשרד הרווחה והביטחון החברתי.

תמונת המצב העולה מן הביקורת

מענה לתרחישי הייחוס ברשויות הקולטות שנבדקו - לעיריות **אילת, הרצלייה, חיפה, טבריה, ירושלים, נתניה, רמת גן ותל אביב-יפו** ולמועצות האזוריות **חוף הכרמל, מטה יהודה ותמר** הייתה לפני פרוץ המלחמה תוכנית מענה לתרחיש ייחוס רשותי כנדרש בתיק החירום הרשותי, הכוללת מענה לקליטת אוכלוסייה ללא קורת גג. למועצה המקומית **זיכרון יעקב** הייתה תוכנית מענה שאינה כוללת התייחסות לקליטת אוכלוסייה. לעיריית **נוף הגליל** ולמועצה האזורית **עמק הירדן** לא הייתה תוכנית מענה לתרחיש הייחוס הרשותי בשעת חירום. עם זאת, נמצא כי תוכניות המענה שנערכו התייחסו ככלל לפינוי אוכלוסייה למתקני קליטה מקומיים ולא למתקני קליטה ארציים, והתייחסו לפינוי לזמן קצר בלבד ולא לזמן ממושך ומשכך לא היו רלוונטיות למימוש במהלך מלחמת חרבות ברזל.

ביקורת רשות פס"ח במתקני הקליטה הארציים בתחומן של הרשויות שנבדקו - אף שנוהלי פס"ח 23¹ ו-24² קובעים את החובה לבצע ביקורת אחת לשנתיים, נמצא כי משנת 2022 ועד ינואר 2024 ערכה רשות פס"ח ביקורות ל-37 מתוך 41 מתקני הקליטה הארציים שאותו ברשויות הקולטות שנבדקו. לארבעת מתקני הקליטה הארציים האחרים - בעיריית **ירושלים** ובמועצה האזורית **מטה יהודה** - היא ערכה ביקורות לאחרונה בשנים 2020 ו-2021 בהתאמה. יוצא אפוא שמרבית מתקני האירוח שקלטו מפונים

¹ משרד הפנים, רשות פס"ח עליונה, נוהל 23, "ביצוע ביקורות למתקני קליטה ארציים".
² משרד הפנים, רשות פס"ח עליונה, נוהל 24, "בניית מערך הקליטה ברשות המקומית".

בפועל במלחמה לא היו כפופים מבעוד מועד לביקורת מוכנות לשעת חירום על ידי פס"ח או על ידי כל גורם אחר.

הדרכת סגל מתקן קליטה ארצי ותרגול מתקני הקליטה הארציים - בניגוד לדרישות הנהלים של אגף פס"ח, לפיהן יש לבצע הדרכה פרונטלית לחברי הסגל של מתקני הקליטה אחת לשלוש שנים ולעבור הכשרה באמצעות לומדה ייעודית אחת לשנה, אגף פס"ח לא יזם הדרכות לחברי סגל המתקנים הארציים ולא הפיץ לומדה ייעודית כנדרש. הדרכות כאמור חשובות גם כדי ללמד את אגף פס"ח אודות הקשיים שחברי הסגל עשויים להיתקל בהם בזמן אמת או לגבי בעיות שעשויות להתעורר בממשקים בין מתקני הקליטה הארציים לבין הרשויות המקומיות או השלטון המרכזי במצב חירום ולאפשר לו היערכות. רשות פס"ח גם לא תרגלה את השימוש במתקנים אלו, למעט בכפרי נוער לעיתים מזומנות, על אף חשיבותו של התרגול לתפקוד יעיל בשעת חירום. אי-ביצוע פעילויות של תרגול והדרכה עלול לפגוע בכשירות מערך הקליטה.

תוכנית מענה רשותי לפרט לאוכלוסייה הנקלטת - נוהל פס"ח 24, מחייב את הרשויות המקומיות להכין תוכנית מענה לאוכלוסייה שנקלטת במתקני הקליטה הנמצאים בתחומה, לרבות לינה וכלכלה (במתקנים המקומיים), כביסה ושירותים מוניציפליים המוגשים למתקן. עיריית נתניה והמועצה האזורית **עמק הירדן** לא הכינו תוכנית מענה לפרט כנדרש. עוד עלה כי העיריית **הרצלייה**, **חיפה**, **טבריה**, **ירושלים**, **נוף הגליל**, **רמת גן**, **תל אביב-יפו**, המועצה המקומית **זיכרון יעקב** והמועצות האזוריות **חוף הכרמל** ו**מטה יהודה** לא הכינו תוכנית מפורטת למתן מענה לפרט בעת קליטת אוכלוסייה במצבי חירום, אך נערכו לכך באופן חלקי. עיריית **אילת** והמועצה האזורית **תמר** ערכו תוכנית מענה לפרט ומיפו בה פערים. כמו כן בתיקי התכנון של הרשויות הקולטות שנבדקו אין התייחסות מפורשת להתקשרות עם ספק מזון לכלכלה הרלוונטית לאוכלוסיות מיוחדות, כגון תינוקות ובעלי דרישות מזון ייחודיות. כן עלה כי אגף פס"ח אינו מוודא כי הרשויות המקומיות נערכו למתן שירותים מוניציפליים כגון תברואה, תכנון מערך רווחה ושירותי חינוך, אבטחה וסדר ציבורי, שירותי דת ומידע חיוני על שירותים שניתן לקבל, בהתאם לנדרש מהן בנוהל 24.

שיבוץ עובדי הרשות לתפקידים בשעת חירום - עיריית **תל אביב-יפו** הכינה רשימת כוח אדם לשעת חירום המציינת תפקידים, ללא ציון שמות העובדים. שאר הרשויות המקומיות שנבדקו הכינו רשימת עובדים לשיבוץ בשעת חירום לצורך הפעלת המכלולים והמתקנים שבאחריות הרשות. עם זאת, נמצא כי רשימות השיבוץ שהכינו עיריית **נוף הגליל** והמועצות האזוריות **חוף הכרמל**, **עמק הירדן** ו**תמר** אינן נושאות תאריך, כך שלא ניתן לדעת מתי עודכנו לאחרונה. כמו כן, בעיריית **אילת** ובמועצה המקומית **זיכרון יעקב** חלק מרשימות העובדים אינן נושאות תאריך. להכנת רשימות כוח אדם ייעודיות לשיבוץ בשעת חירום ועדכונה מדי שנה בהתאם לנוהל 24 יש חשיבות רבה בהיערכות הרשות המקומית למצב חירום, בעיקר לאור השינויים הצפויים במצבת כוח האדם ובמשימות שלהן היא תידרש.

הכשרת מנהלי מכלולים ברשות המקומית לתפקידיהם בשעת חירום - מנהלי המכלולים של עיריות **אילת, חיפה ורמת גן** עברו את ההכשרות במכללה הלאומית לאיתנות ישראלית של פקע"ר, כנדרש בתיק האב. עיריות **ירושלים, נוף הגליל, נתניה ותל אביב-יפו** והמועצה האזורית **מטה יהודה** לא שלחו את מנהלי המכלולים להכשרות כנדרש. בעיריות **הרצלייה טבריה**, במועצה המקומית **זיכרון יעקב** ובמועצות האזוריות **חוף הכרמל, עמק הירדן ותמר** עברו את ההכשרות חלק מבעלי התפקיד וממנהלי המכלולים בשעת חירום.

הקמת מערך מתנדבים לשעת חירום - בעיריות **אילת, הרצלייה, חיפה, ירושלים, נוף הגליל, נתניה, רמת גן ותל אביב-יפו**, במועצה המקומית **זיכרון יעקב** ובמועצות האזוריות **חוף הכרמל, מטה יהודה ועמק הירדן** הוקמה בעת שגרה יחידה התנדבותית רשותית שנועדה, בין היתר, לרכז ולנהל את כלל פעולות ההתנדבות. בעיריית **טבריה** הייתה רכזת מתנדבים רשותית שפעלה עד פברואר 2023. במועצה האזורית **תמר** לא הוקמה יחידה התנדבותית רשותית בעת שגרה, ולא הייתה לה תוכנית להפעלת חמ"ל מתנדבים. ההתנדבות בשעת חירום היא בין היתר כוח תומך, התורם לחוסנה של הקהילה במצב משבר, וכוח המסייע לרשות לתת מענה לתושביה ולשמור על רציפות תפקודית. בעקבות מלחמת חרבות ברזל גדל מספר המתנדבים ברשויות המקומיות, ורוב המתנדבים לא היו מוכרים לרשות המקומית. הדבר מחדד את הצורך בקיום יחידה שתוביל בעת שגרה את מערך ההתנדבות הרשותי שיופעל בשעת חירום.

הכשרת מתנדבים לשעת חירום - עיריות **אילת, הרצלייה, חיפה, ירושלים, נוף הגליל, נתניה, רמת גן ותל אביב-יפו** והמועצות האזוריות **חוף הכרמל, מטה יהודה ועמק הירדן** הכשירו מתנדבים בעת שגרה לצורך התמודדות עם מצבי חירום. המועצה האזורית **תמר** לא הכשירה בעת שגרה מתנדבים לצורך התמודדות עם מצבי חירום. לעיריית **טבריה** ולמועצה המקומית **זיכרון יעקב** לא היה מידע על הדרכות והכשרות שנערכו למתנדבים. יצוין כי ההכשרות לשעת חירום שנערכו למתנדבים לא עסקו בהכרח במישרין בסיוע לקליטת מפונים, אלא בתחומי חירום אחרים שערים מתמודדת הרשות המקומית, דבר שמחדד את הצורך בהכנת תוכניות הכשרות ישימות ורלוונטיות על ידי הרשויות המקומיות בסיוע פקע"ר.

קליטת מפונים ברשויות שלא אותרו בהן מתקני קליטה ארציים - עיריית **נוף הגליל** והמועצה המקומית **זיכרון יעקב** קלטו במהלך המלחמה כל אחת מהן מאות מפונים במלונות שבתחום שיפוטן, אף על פי שאגף פס"ח לא הגדיר בתחומן מתקני קליטה ארציים.

עיקרי המלצות הביקורת

על עיריית **נוף הגליל** והמועצה האזורית **עמק הירדן** להכין תוכניות מענה לתרחישי הייחוס שלהן. על פקע"ר להנחות את הרשויות המקומיות לעדכן את תוכניות המענה לקליטת אוכלוסייה בהתאם לתרחישי הייחוס הרלוונטיים ובעקבות לקחי מלחמת חרבות ברזל.

על אגף פס"ח להקפיד לבצע ביקורות במתקני הקליטה הארציים מדי שנתיים, כנדרש בנוהל 24.

על אגף פס"ח לפעול כנדרש בנהליו ולקיים הדרכות לסגלי מתקני הקליטה הארציים בהיבטים הייחודיים לקליטת מפונים וכן להפיץ לומדה מתאימה לגבי ההיבטים הייחודיים של קליטת מפונים במלונות. זאת בין היתר בהתבסס על הניסיון שנצבר במלחמת חרבות ברזל. כמו כן, על אגף פס"ח לערוך תרגילים במתקני הקליטה הארציים, כפי שנקבע בנוהל 24 שכן ביצוע תרגילים הוא אבן יסוד במוכנות ובהיערכות לשעת חירום.

על עיריות **הרצלייה, חיפה, טבריה, ירושלים, נוף הגליל, נתניה, רמת גן, תל אביב-יפו**, המועצה המקומית **זיכרון יעקב** והמועצות האזוריות **חוף הכרמל, מטה יהודה ועמק הירדן** להכין תוכנית כוללת לקליטת אוכלוסייה, שתקיף גם מענה לפרט, כנדרש בנוהל 24, ולמפות בה את הפערים הקיימים ככל הניתן. על אגף פס"ח לוודא, בתיאום עם משרדי הממשלה הרלוונטיים, שהרשויות המקומיות הכינו תוכנית מענה כוללת לפרט וכי נערכו למצב חירום כנדרש.

נוכח אחריותו של משרד הפנים כמפורט בהחלטת ממשלה "מלון אורחים", עליו להנחות את הרשויות המקומיות להיערך למתן שירותים בסיסיים לאוכלוסייה מפונה ולפקח עליהן כאמור. עליו לתאם מול משרד האוצר את התקציב שיש להקצות לרשויות המקומיות לצורך קליטה, ולהבטיח גיבוי תקציבי בחירום לרשויות המקומיות. עליו גם להתוות עקרונות מנחים לבניית תוכנית מענה לפרט לאוכלוסייה נקלטת ובכלל זה לקבוע את רמת הפירוט הנדרשת בכל אחד מהתחומים בתוכנית וכן לוודא קיומם של נהלים רלוונטיים לשעת חירום.

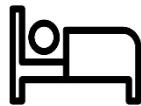
נוכח חשיבות הכשרתם של עובדי הרשות המקומית לתפקידם בשעת חירום, השונה באופן מהותי מתפקידם בעת שגרה, על הרשויות הקולטות שנבדקו להכשיר את מנהלי המכלולים שלהן ואת סגל מתקני הקליטה המקומיים כנדרש. על עיריות **הרצלייה, טבריה, ירושלים, נוף הגליל, נתניה, רמת גן ותל אביב-יפו**, המועצה המקומית **זיכרון יעקב** והמועצות האזוריות **מטה יהודה, חוף הכרמל, עמק הירדן ותמר** לדאוג להכשרת כלל מנהלי המכלולים שלהן לתפקידם בשעת חירום. כמו כן, על עיריית **אילת** והמועצות האזוריות **מטה יהודה ועמק הירדן** להכשיר את סגל מתקני

הקליטה המקומיים שלהן כנדרש. מומלץ כי הרשויות המקומיות שנבדקו יבצעו מיפוי של צורכיהן בשעת חירום בהתאם למענה לתרחישי הייחוס הרלוונטי עבורן ויפעלו לעדכון ההכשרות הנדרשות לכוח האדם, בהתאם למצבי החירום השונים וללקחים ממלחמת חרבות ברזל.

נוכח החשיבות הרבה של הכשרת מתנדבים עוד בעת שגרה כדי שיוכלו לפעול ולסייע בעיתות חירום, על המועצה האזורית **תמר** לפעול בעת שגרה להכשרת מתנדבים לצורך התמודדות עם מצבי חירום; על עיריית **טבריה** והמועצה המקומית **זיכרון יעקב** לפעול לקבלת מידע על הכשרת המתנדבים בארגוני המתנדבים שעמם הן בקשר. מומלץ לרשויות שנבדקו לוודא שההכשרות למתנדבים נעשות לגבי כלל המשימות הצפויות להם בשעת חירום, לרבות הכשרות שיתאימו למשימות הנוגעות לקליטת מפונים. זאת בהתאם לתרחישי הייחוס ותוכניות המענה לפרט הרלוונטיות לכל רשות מקומית ובהתאם ללקחים שניתן להפיק מאירועי מלחמת חרבות ברזל.

מערך קליטת המפונים ברשות המקומית

אמצעים ללינה ולהפעלת המתקן (כולל סניטציה וכלכלה)

מיגון לפי הנחיות פקע"ר

מתקן - תשתית לקליטה

כוח אדם להפעלה ולטיפול בנקלטים

על פי **קונטרס פס"ח**, בעיבוד משרד מבקר המדינה.

סיכום

תפקידה העיקרי של רשות מקומית בזמני חירום הוא לספק לתושבים שירותים בסיסיים, ובהם אספקת מזון ומים; טיפול באוכלוסייה נזקקת; העברת מידע לציבור; הסברה ודוברים; מתן שירותים חיוניים בתחום ההנדסה והתשתיות (מים, ביוב ובינוי); פינוי אוכלוסייה למרכזי פינוי; קליטת אוכלוסייה מפונה; הפעלת מערכת החינוך בהתאם למדיניות הממשלה; הכשרת מערך כוח האדם אשר יפעל בזמני חירום ויסייע לראש הרשות המקומית. לצורך כך על הרשות לפעול מבעוד מועד במכלול תחומים וכן לקיים הוראות ונהלים של הדרגים המנחים, המעורבים ומשולבים בשעת חירום בפעילות בשטח ונועדו להעלות את רמת המוכנות למצבי חירום; לדאוג לקיומם של האמצעים הנחוצים לפעילות בשעת חירום; להכשיר את מערך כוח האדם, לתדרך ולתרגל אותו. משרד הפנים, באמצעות אגף הרשות העליונה לפס"ח, פועל ברמה הארצית וברמה המחוזית והוא גורם מנחה, מתאם ומפקח בכל הנוגע למערך קליטת האוכלוסייה המפונה בשעת חירום. הרשויות המקומיות הן גופי הביצוע והאחראיות להיערכות בעת שגרה ולקליטת המפונים בשעת חירום.

ממצאי הביקורת ברשויות הקולטות שנבדקו מציגים ליקויים בתחומים שונים הנוגעים להיערכות לקליטת אוכלוסייה בשעת חירום. כמין כן, רשויות אלו לא נקטו את כל הפעולות שיכולות היו לבצע כדי לשפר היערכות זו, כפי שנדרשו לעשות בתקופה שקדמה למלחמת חרבות ברזל. עוד עולה כי אגף פס"ח לא ביצע את כל המוטל עליו על פי נהליו כדי להכין באופן ראוי לקליטת מפונים בתחומן. זאת בעיקר בתחומים האלה: איתור מתקני קליטה ארציים ועדכון הרשויות המקומיות בנוגע למתקני קליטה ארציים בתחומן, לרבות בקרה על מתקנים אלה והיערכות לחלופות קליטה; תרגילים והדרכות לחברי סגל מתקני הקליטה הארציים; מעקב, בתיאום עם משרדי הממשלה הרלוונטיים, שהרשויות המקומיות הכינו תוכניות מענה כוללות לפרט ונערכו למצב חירום כנדרש.

חוסר ההיערכות של הגופים האמונים על מצבי חירום במדינה, של משרדי הממשלה ושל הרשויות המקומיות לקליטת אוכלוסייה מפונה ומתפנה-עצמית תרם לכאוס ולחוסר הוודאות שאפיינו את הפינוי והקליטה מראשיתם, ופגע, בין היתר, במוכנות של הרשויות המקומיות לקליטת אוכלוסייה, כפי שבא הדבר לידי ביטוי במלחמת חרבות ברזל. יודגש כי מערך נכון לשעת חירום ומתורגל היטב יכול שייתן מענה טוב גם לאתגרים אשר להם לא התכוננו הרשויות ולא היו צפויים מראש.

לו היו הרשויות המקומיות, בהנחיית אגף פס"ח, נערכות לתרחיש של קליטת אוכלוסייה במתקנים ארציים בתחומן, המבוסס על לינה במלונות ובמתקני הארחה - בדומה למה שהיה בפועל במהלך המלחמה - לרבות מיפוי צורכי האוכלוסייה הנקלטת בתיאום משרדי הממשלה הרלוונטיים כמו הרווחה והחינוך, ובניית תוכניות מענה לפרט בהתאם לכך, ההתמודדות עם האתגרים הרבים והמורכבים בכלל התחומים שנגרמו ממצב החירום, שהחל במתקפת הטרור בשבעה באוקטובר 2023, יכולה הייתה להיות טובה ואפקטיבית יותר.

היערכות נכונה לקליטת אוכלוסייה תוך הפקת לקחים מאירועי עבר והכנת מענים למגוון של תרחישים, הצפויים להתממש במקדם או במאוחר, היא הכרחית ומצילת חיים.